

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

Орган Саюза савецкіх пісьмнікаў Беларусі, Кіраўніцтва па справах мастацтва пры Совеце Міністраў БССР, Міністэрства кінематаграфіі БССР і Камітэта па справах культуры-асветных устаноў пры Совеце Міністраў БССР

Субота, 6 снежня 1947 года.

Цана 50 кап.

№ 49 (644)

XV Пленум Цэнтральнага Камітэта КП(б) Беларусі

Інфармацыйнае наведанне

27 лістапада—1 снежня 1947 года адбыўся чарговы XV Пленум ЦК КП(б) Беларусі. Пленум абмеркаваў наступныя пытанні:

1. Аб ходзе выканання пастановаў лютаскага Пленума ЦК ВКП(б) «Аб мерах уздыму сельскай гаспадаркі ў пасляваенны перыяд».

2. Аб падрыхтоўцы і правядзенні выбараў у мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных БССР.

3. Аб палітычнай і ідэалагічнай рабоце КП(б) Беларусі сярод інтэлігенцыі.

У рабоце Пленума прынялі ўдзел сакратары абкомаў і гаркомаў КП(б)Б, старшыні аблвыканкомаў.

Па пытанню—аб ходзе выканання пастановаў лютаскага Пленума ЦК ВКП(б) «Аб мерах уздыму сельскай гаспадаркі ў пасляваенны перыяд» з дакладам выступіў сакратар ЦК КП(б)Б тав. Ігнацьеў С. Д.

У спрэчках па дакладу выступілі тт. Крупеня І. А. (міністр саўгасаў БССР), Тур І. П. (сакратар Гомельскага абкома КП(б)Б), Кляшчэў А. Е. (сакратар Полацкага абкома КП(б)Б), Сярмяжэка А. М. (старшыня Віцебскага аблвыканкома), Баранаў Ф. А. (сакратар Бабруйскага абкома КП(б)Б), Мельнікаў Н. П. (сакратар Калінінскага райкома КП(б)Б), Асадыч А. П. (сакратар Віцебскага абкома КП(б)Б), Панамарэнка П. К. (старшыня Савета Міністраў БССР), Карасёў І. Н. (сакратар Палескага абкома КП(б)Б), Красікаў Н. П. (намеснік міністра сельскай гаспадаркі БССР), Машэраў П. М. (сакратар ЦК ЛКСМБ), Закурдаў В. І. (сакратар Баранавіцкага абкома КП(б)Б), Сурганав Ф. А. (сакратар Мінскага абкома КП(б)Б), Цецюшаў П. А. (сакратар Пінскага абкома КП(б)Б), Жыльянін Я. А. (заг. аддзела лясной прамысловасці ЦК КП(б)Б), Калінін П. З. (сакратар Гродзенскага абкома КП(б)Б), Медніцаў В. Е. (Упаўнаважаны Дзяржплана СССР па БССР), Чорны І. Л. (старшыня Дзяржплана БССР), Гусараў Н. І. (сакратар ЦК КП(б) Беларусі).

З дакладам—аб падрыхтоўцы і правядзенні выбараў у мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных БССР выступіў сакратар ЦК КП(б) Беларусі тав. Зімянін М. В.

У спрэчках па гэтым пытанню выступілі тт. Барышкін Е. І. (сакратар Гомельскага гаркома КП(б)Б), Наталевіч Н. Я. (старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР), Ледзянкоў В. В. (старшыня Палескага аблвыканкома), Макараў І. Н. (началь-

нік Кіраўніцтва па правярцы парторганаў ЦК КП(б)Б), Парашчанка Н. І. (старшыня Мінскага аблвыканкома), Касцюковіч Г. Н. (сакратар Маладзечанскага гаркома КП(б)Б), Драгун Д. І. (рэдактар газеты «Звязда»), Красоўскі Н. І. (намеснік начальніка Кіраўніцтва прапаганды ЦК КП(б)Б).

Па пытанню—аб палітычнай і ідэалагічнай рабоце ЦК КП(б) Беларусі сярод інтэлігенцыі з дакладам выступіў сакратар ЦК КП(б)Б тав. Іаўчук М. Т.

У спрэчках па дакладу выступілі тт. Лынькоў М. Ц. (старшыня праўлення Саюза савецкіх пісьмнікаў БССР), Лютаровіч П. В. (зачальнік Кіраўніцтва па справах мастацтваў пры Совеце Міністраў БССР), Клімаў І. Ф. (сакратар Маладзечанскага абкома КП(б)Б), Канаплін Е. Н. (сакратар па прапагандзе і агітацыі ЦК ЛКСМБ), Цанава Л. Ф. (міністр Дзяржбяспекі БССР), Садковіч М. Ф. (міністр кінематаграфіі БССР), Мурзін М. С. (намеснік начальніка Заходняй акругі чыгунак), Савевіч П. В. (міністр асветы БССР), Калінін П. З. (сакратар Гродзенскага абкома КП(б)Б), Мінковіч М. А. (старшыня Камітэта па справах культуры-асветных устаноў пры Совеце Міністраў БССР), Трафіменка С. Г. (камадзуючы БВА), Цецюшаў П. А. (сакратар Пінскага абкома КП(б)Б), Грудзін П. І. (сакратар Мінскага гаркома КП(б)Б), Бельскі І. А. (упаўнаважаны ВЦСПС па БССР), Малочка А. Д. (сакратар Мінскага абкома КП(б)Б), Раманаў А. В. (рэдактар газеты «Савецкая Беларусія»), Валашын І. Ф. (міністр Дзяржконтролю БССР), Дзенісевіч Ф. Я. (сакратар Баранавіцкага гаркома КП(б)Б), Гусараў Н. І. (сакратар ЦК КП(б) Беларусі).

Па ўсіх указаных пытаннях Пленум ЦК КП(б) Беларусі прыняў адпаведныя рашэнні.

Пленум ЦК КП(б) Беларусі абмеркаваў таксама арганізацыйныя пытанні.

Пленум вызваліў ад работы сакратара ЦК КП(б) Беларусі па прамысловасці і ад абавязкаў члена бюро ЦК КП(б)Б тав. Маліна В. Н. у сувязі з яго ўходам на вучобу ў Акадэмію грамадскіх навук пры ЦК ВКП(б).

Пленум выбраў сакратаром ЦК КП(б) Беларусі па прамысловасці і членам бюро ЦК КП(б)Б тав. Тура І. П.

Пленум зацвердзіў начальнікам Кіраўніцтва па правярцы парторганаў ЦК КП(б)Б і выбраў членам бюро ЦК КП(б) Беларусі тав. Макарава І. Н.

І. В. СТАЛІН.

Каляктыў Беларускага Дзяржаўнага тэатра оперы і балета адзінадушна вылучыў кандыдатамі ў дэпутаты Мінскага абласнога Савета

Іосіфа Вісарыёнавіча СТАЛІНА, Андрэя Аляксандравіча ЖДАНОВА і Васілія Іванавіча КАЗЛОВА

У абстаноўцы выключнага ўздыму прайшоў перадвыбарчы сход у Беларускам Дзяржаўным ордэна Леніна Вялікім тэатры оперы і балета.

Сход адзінадушна пастанаўляе: вылучыць кандыдатамі ў дэпутаты Мінскага абласнога Савета

таварыша І. В. Сталіна, таварыша А. А. Жданова і першага сакратара Мінскага абкома КП(б)Б тав. В. І. Казлова.

З выключным уздымам удзельнікі схода прынялі прывітальнае пісьмо таварышу Сталіну.

Каляктыў Мінскага педагагічнага інстытута імя А. М. Горкага вылучыў кандыдатамі ў дэпутаты Мінскага абласнога Савета

Іосіфа Вісарыёнавіча СТАЛІНА, Вечаслава Міхайлавіча МОЛАТАВА і Надзежду Андрэеўну БАРКУН

Каляктыў навуковых работнікаў і студэнтаў педінстытута адзінадушна галасавалі за вылучэнне кандыдатамі ў дэпутаты Мінскага абласнога Со-

вета дэпутатаў працоўных таварыша І. В. Сталіна, таварыша В. М. Молатава і стэханаўку радыёзавода тав. Н. А. Баркун.

Каляктывы Беларускай Дзяржаўнай кансерваторыі, музычнай школы, музычнага вучылішча вылучылі кандыдатамі ў дэпутаты Мінскага абласнога Савета

Іосіфа Вісарыёнавіча СТАЛІНА і Клімента Яфрэмавіча ВАРШЫЛАВА

Перадвыбарчы сход прафесараў, выкладчыкаў і студэнтаў Беларускай Дзяржаўнай кансерваторыі, музычнай школы, музычнага вучылішча і рэспубліканскай музычнай школы-дзесцігодкі адзінадушна прыняў рэзалюцыю, у якой пастанаўляе:

вылучыць кандыдатамі ў дэпутаты Мінскага абласнога Савета дэпутатаў працоўных Іосіфа Вісарыёнавіча Сталіна і Клімента Яфрэмавіча Варшылава і прасіць іх даць сваю згоду балатыравацца па Варшылаўскай акрузе № 8.

Каляктыў Мінскага трактарнага завода вылучыў кандыдатамі ў дэпутаты Мінскага абласнога Савета

Іосіфа Вісарыёнавіча СТАЛІНА і Нікалая Іванавіча ГУСАРАВА

У адзінадушна прынятым рашэнні агульны перадвыбарчы сход трактарнага завода паставіў вылучыць кандыдатамі ў дэпутаты Мінскага абласнога Савета дэпутатаў працоўных Іосіфа Вісарыёнавіча Сталіна і першага сакратара ЦК

КП(б)Б Нікалая Іванавіча Гусарава і прасіць іх даць згоду балатыравацца кандыдатамі ў дэпутаты Мінскага абласнога Савета дэпутатаў працоўных па Трактарнаваздаўскай выбарчай акрузе № 7.

Перадвыбарчы агульны сход рабочых, інжынераў і служачых Аўтазавода адзінадушна вылучыў кандыдатамі ў дэпутаты Мінскага абласнога Савета дэпутатаў працоўных

Іосіфа Вісарыёнавіча СТАЛІНА і Панцеляймона Кандратавіча ПАНАМАРЭНКУ

Перадвыбарчы сход каляктыва Аўтазавода адзінадушна прыняў пастанову вылучыць кандыдатамі ў дэпутаты Мінскага абласнога Савета

Іосіфа Вісарыёнавіча Сталіна і Панцеляймона Кандратавіча Панамарэнку.

Дзень Сталінскай Канстытуцыі

11 гадоў таму назад, на VIII Надзвычайным з'ездзе Саветаў, была прынята новая Канстытуцыя Саюза Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік, названая народам Сталінскай Канстытуцыяй. Гэта закон, які прадастаўляе савецкаму чалавеку нябачаныя яшчэ ў свеце свабоды, які заканадаўча замацаваў перамогі соцыялізму ў нашай краіне, Сталінская Канстытуцыя з'явілася вышэйшай формай дэмакратыі, дэмакратыі сацыялістычнага ладу. Яна ўстанавіла ўсеагульны, роўны, прамыя выбары ў Вярхоўны Савет СССР і ва ўсе Саветы дэпутатаў працоўных. Яна зацвердзіла, што эканамічную аснову Саветаў Саюза складаюць сацыялістычны сістэма гаспадаркі і сацыялістычная ўласнасць на сродкі вытворчасці. У СССР ажыццяўляецца прынцып сацыялізму: «Ад кожнага—па яго працы». Усім грамадзянам СССР было забяспечана права на працу, права на адпачынак, права на адукацыю, права на матэрыяльнае забеспячэнне ў старасці, а таксама ў выпадку хваробы і страты праезднаснасці. Было ўстаноўлена поўнае роўнапраў'е мужчын і жанчын, а таксама ўсіх рас і нацыянальнасцяў краіны. Сталінская Канстытуцыя гарантавала свабоду слова, друку, сходаў і мітынгаў.

Канстытуцыя СССР наклала на ўсіх грамадзян і сур'ёзныя абавязкі: выконваць законы, захоўваць дысцыпліну працы, часна адносіцца да грамадскага абавязку, павяжаць правілы сацыялістычнага агульнага жыцця, берасці ўмяоўваць грамадскую сацыялістычную ўласнасць, абараняць сацыялістычную бацькаўшчыну.

Вось ужо 11 год наша Радзіма жыве і творыць пад сонцам Сталінскай Канстытуцыі.

Шмат зроблена за гэты час у справе ўмацавання нашай дзяржавы, у справе палепшання добрыту народных мас.

У гэты адразак часу нам прышлося вытрымаць найвялікшае выпрабаванне, якое калі-небудзь магло выпадаць на долю народа. Мы стрымалі шадэны націск гітлераўскай Германіі, якая цараломна кацела на

Савецкі Саюз. Мы разграмілі ворага, перайшлі самі да наступлення і завяршылі Айчынную вайну, узяўшы сцяг перамогі над Бярлінам, прымуціўшы капітуляваць імперыялістычную Японію. У Вялікай Айчынай вайне савецкі народ перамог таму, што змагаўся пад сцягам Сталінскай Канстытуцыі.

Цяпер наша краіна прыступіла да мірна стваральнай працы па выкананню пасляваеннай пяцігодкі. Ужо заяваны вылікі працоўна перамогі ў аднаўленні і далейшым развіцці народнай гаспадаркі.

І гэтыя перамогі здобыты пад сцягам Сталінскай Канстытуцыі. Наша краіна стаіць перад велізарнай палітычна-маславой кампаніяй—выбарамі ў мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных. Дзейна рыхтуецца да гэтых выбараў, якія будуць адбывацца ў строгай адпаведнасці са Сталінскай Канстытуцыяй, і Беларускай Сацыялістычнай Рэспублікай. Гэтыя выбары яшчэ раз прадеманструюць маральна-палітычнае адзінства савецкага народа, яго згуртаванасць вакол вялікага сцяга Леніна—Сталіна. Савецкія людзі адчуваюць бізмезную ўдзячнасць свайму гетяльняму правядуру за мудрае кіраўніцтва краінай, за нястомныя клопаты пра роскіт Радзімы, пра палепшэнне матэрыяльных і культурных умоў жыцця народа. Вось чаму па ўсёй краіне, а краю ў краі, гучыць: «Вялікі Сталін—наш першы кандыдат у мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных».

Гэта будзе дакумант, які сведчыць аб тым, што тое, што здзейснена ў СССР, цалкам можа быць здзейснена і ў другіх краінах. Але а гэтага вынікае, што міжнароднае значэнне новай Канстытуцыі СССР наўрад ці можа быць перацэнена.

Сталінская Канстытуцыя з'яўляецца тым светлым маяком, на агні якога накіроўваюць свае зрокі ўсе перадавыя людзі сацыялістычных краін.

І цяпер, калі мутная хваля рэакцыйна-апазіцыйнае дэмакратычнага патрабавання свабодалюбных людзей ва ўсім свеце, Сталінская Канстытуцыя з'яўляецца жывым сведчаннем таго, што сацыялізм і дэмакратыя непераможны.

Мы жывем у такі час, калі ўсе дарогі вядуць да камунізма, сказаў В. М. Молатаў у дакладзе аб 30-ай гадавіне Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. На гэтым шляху нашай пупаводнай воркай з'яўляецца вялікая хартыя сацыялістычных свабод — Сталінская Канстытуцыя.

Няхай жыве наша сацыялістычная Радзіма!

Няхай жыве Сталінская Канстытуцыя!

Няхай жыве вялікі Сталін!

Самая яркая демократия земли

Большая война год тому назад, у гды першай руской революцыі, М. Горкі абвешчуў вядомы аднаго з герояў рамана «Маша»: «Яна будзе самай яркай дэмакратыяй зямлі». У гэтых словах была выказана вядомая маравіцкая буржэніна-рэвалюцыя аб будучым лёсе сваёй Радзімы. Вусонам Горкага гаварыў тады рускі пераможца, які ўзяўся на ўзброеную барацьбу супраць царызма. Шведскі ўзурарства класа, перад якім раскрылася бліскучая гістарычная перспектыва, праксытны гэтага багдэра праніклівае словы.

Марты Горкага міжвольна прыгадоўваюцца зараз, калі наша краіна пераступіла праз трыццацігадовы славян ружэй свайго існавання. Трыццаць год непорушна стаіць краіна сацыялізма, які гіганцкі мані, які паказвае шлях народам свету, і голас нашай Радзімы гучыць, як заклік, як пароль перамогі і вызвалення, што ўсё гэта надзею ў сэрцы мільянаў працоўных.

Советская дэмакратыя, народжаная «Кастрычніцкай рэвалюцыяй», развілася і расквітнела на базе перамогага сацыялізма. Советская дэмакратыя—ноўя, вышэйшы тып дэмакратыі. Толькі наша краіна падае ўсю свету прыклад сапраўднага народна-ўладдзя.

Советская дэмакратыя не толькі фіксуе, але і дае гарантыю правоў грамадзян, яна паўважа і аддае службу інтарэсам народа, яна забяспечвае самы шырокі ўдзел народных мас у кіраванні дзяржавай. Толькі ва ўмовах советскай дэмакратыі маглі быць бліскучыя вырасці такія «векныя вытані» як нашыя знаменныя, роўнапраўны жанчыны; толькі ў советскай краіне стала магчымым нябачанае маральна-палітычнае адзінства советскага народа, яскравым выяўленнем якога з'яўляюцца выбары ў Саветы. Такай масавай актыўнасці выбарчыкаў, такога адзінства не ведае і не можа ведаць ні адна краіна буржуазнай дэмакратыі—дэмакратыі меншасці, дэмакратыі дэлар.

На працягу апошніх год асабліва выразна выявіліся вялікі перавагі і жыццёвыя сіла советскай дэмакратыі. Гэта яна выратавала свет, разбіла гітлераўскага агрэса. Гэта яна азваляе свым светлом шлях народаў паўднёва-ўсходняй Еўропы, якія ўступілі ў новую эпоху свайго развіцця.

Буржуазная дэмакратыя перажывае глыбокі і безвыходны крызіс. Буржуазія ўжо бясплосна схавалася дудздушны характар пшых фраз аб «свабодзе слова», «свабодзе друку», «свабодзе выбараў», якімі капіталісты спрабуюць прыкрыць грабежніцкі, эксплуатацыйны характар буржуазнага ладу.

Буржуазная дэмакратыя абанкротілася перад тварам сур'ёзных выпрабаванняў. Мюнхен і гітлерызм, крывяпралітая сувесная вайна, якая дарага каштавала чалавечтву, «дактырна Трумана» і «план Маршала» пасля вайны, нахабная эканамічная, палітычная і ваенная экспансія заходніх «дэмакратыі», «атаманна дыпламатыя»—вось ганебныя спіс «дзеянняў», якія скандальна выславіліся «дэмакратыі» тыпа Чэрчыля і яго амерыканскіх калег.

На гэтым фоне разгуча рэакцыя ўзімаецца велічы і горды воблік нашай Радзімы—бастыяна ўсеагульнага міра.

Выбары ў мясцовыя Саветы—ноўя ўрачыстасць советскай дэмакратыі. У дні, калі каламутная хваля рэакцыі імкнецца захапіць многія дзяржавы і народы, советскія людзі, занятыя мірнай стваральнай працай, пасылаюць лепшыя сваіх прадстаўнікоў у мясцовыя Саветы.

Советскія людзі ўзбуджана глядзяць у будучыню. Іх не паважаюць шлавян прапаганды вайны. Нездарма 30 год існуе наша советская дзяржава. Шлях развіцця советскай дэмакратыі за гэтыя гады гаворыць аб многім і, перш за ўсё, аб тым, што сацыялізм і сапраўдная дэмакратыя—непераможны.

Юр. ВАСІЛЬЕВ.

У пошуках сцэнічнай праўды

У нашыя дні амаль немагчыма сустрэць чалавека, які б нічога не ведаў аб герачным подзвігу маладагвардзейцаў Крэснадона, а для мільянаў советскіх людзей, азімаючых з рамана А. Фадзеева «Маладая гвардыя», яны з'явіліся самымі дарагімі і любімымі героямі. Такія папулярнасць маладагвардзейцаў накладвае велізарную адказнасць на тэатр, які барыцца за ўвасабленне на сцэне іх вобразаў.

Поспех рамана ў тэатры шмат у чым залежыць ад існавання ў Ядэма, што драматургам і рэжысёрам было зроблена больш за 10 існаванняў «Маладой гвардыі». Найбольш удала з іх—існаванне Н. Ахлопкава (пастаўлена ў Маскоўскім тэатры драмы) і Г. Гравава (пастаўлена ў тэатры Імя Вахтангава). Кожная з гэтых існаванняў мае свае становячыя бакі і недахопы. Напрыклад, перавагі існаванняў Ахлопкава заключаюцца ў тым, што аўтар строга захоўвае паслядоўнасць падзей, якія разгортваюцца ў рамана. Недахопам жа ё з'яўляецца шматкіраўнасць. Гэтая існаванне патрабуе асабліва ўмоў сцэны і, акрамя таго, екланная для сцэнічнага вырашэння. Існаванне Гравава значна адрозніваецца ад існаванняў Ахлопкава. Граваў ідзе ў асноўным па шляху існавання раскрываючага характара, імянуцца захаваць агульны герачны тон. Аднак у гэтай існаванні месамі парушаецца паслядоўнасць падзей, часамі нават настолькі, што гэта адбываецца на характэрныя маладагвардзейцаў. Прыкладом гэтых адзінаў адзінаў з'яўляецца існаванне Гравава ў адной карціне (фінальнай) сцэны допыту маладагвардзейцаў і пакарэння іх. У выніку атрымваецца поўная неадпаведнасць характара, тону адказу маладагвардзейцаў на пытанні немцаў з іх станам перад самай смерцю. У іх адказах шмат гіроніі, шмат спакою, якія былі вельмі даражы ў той момант, калі іх дашывалі ў турме, непасрэдна пасля арышту. Але тут, ля шурфа, за некалькі хвілін перад смерцю, гэтыя палыміяны моладзь не магла размаўляць так спакойна. Такія сцэны зніжае герачны воблік маладагвардзейцаў.

Але самы галоўны недахоп усіх існаванняў заключаецца ў тым, што іх аўтары пайшлі на ліні найменшага супраціву ў паказе старэйшага пакалення большыкоў. Яны механічна перанеслі вобразы Працічка, Шульгі і Валько з рамана ў існаванні і не паклаліся аб тым, каб надаць гэтым вобразам тыповыя рысы большыкоў-падпольшчыкаў, якія паказалі себе бліскучымі арганізатарамі і кіраўнікамі падпольнай барацьбы. У выніку ўсё дзейнасць маладагвардзейцаў паказваецца ў адрыве ад моцнага партыйнага кіравання.

Тэатр імя Янкі Купалы (рэжысёр Л. Літвінаў) спыніў свой выбар на існаванні Гравава, унёсшы ў яго істотныя папраўкі. Геройку маладагвардзейцаў тэатр раскрывае сваім шляхам, шляхам паглыбленага псіхалагічнага паказу характараў, паказу палыміяных адносін да падзей.

Асноўную ўвагу рэжысёр звяртае на раскрыццё характараў маладагвардзейцаў і сцвярджае ідэю маральнай прыгажосці і духоўнай сілы советскай моладзі. Гэтая высокая ідэя, пакладзеная ў аснову спектакля, шмат у чым вызначае поспех, якіх дасягае тэатр у пераадоленні адной з самых складаных ідэйных і творчых задч, якія калі-небудзь паўставалі перад ім. Але, азімаючы спектакль з гэтага пункту погляду, мы заўважым у ім і слабыя месцы.

Каб больш правільна ацаніць спектакль, трэба мець на ўвазе, што прыкладна палова яго ўдзельнікаў—моладзь, студэнцы, для якіх гэтая праца з'явілася адначасова

і дэбютам на сцэне. Моцнае ўражанне пакідае пачатак. Адчыненне зала, імя бачна перад сабой скульптурна-выразную групу маладагвардзейцаў у выглядзе помніка. Гэты помнік, які сімвалічна вобраз басмэра герояў, доўга стаіць перад нашымі вачыма. Пасля такога пачатку мы падрыхтаваліся ўбачыць людзей з моцнымі характэрамі і вядлікім пачуццямі, падзеі велізарнага маштабу. І нашыя надзеі не застаюцца дарэмі. Перад намі сапраўды праходзяць советскія людзі маладога і старэйшага пакалення, простыя і сціплыя, мужныя і моцныя духам, для якіх вышэйшы шчасце з'яўляецца служэнне Радзіме, а ў часіну выпрабаванняў—смерць за не.

Дыханне глядзельнай залі гаворыць аб вядлікі перакананасці спятакля ў асобныя месяцы. Але шкада, што такіх месяцаў не шмат. Шкада, што глядач, часам, сумуючы, каляе, з халодным пачуццём разглядае тое, што адбываецца на сцэне. Шкада, што правільна знойдзены шлях раскрыцця тэмы не ўсюды атрымвае жадаанае вырашэнне.

Часта самому калектыву выканаўцаў нехапае таго адзінага дыхання, без якога яно не народзіцца і ў глядзельнай залі. Пры шматлікіх становячых якасцях, спектакль пакідае пачуццё незадаволенасці. Не ўсе выканаўцы праносіць скрозь спектакль тую палыміяную прагу дзейнасці, подзвіга, няпружанасці барацьбы, якая аб'яўляе калектыву краснадонаў і якая магла-б усхваляваць, захапіць і ўрушыць глядача. А рэжысёр у радзе сцэны не знайшоў дастаткова выразных сродкаў, якія-б узамічалі ўздзеянне спятакля на глядача.

Рэжысёр прайшла на шуканне герачнасці не ў велькай знешняй яркай, аспляляльнай форме, а ў глыбінні душы гэтых простых людзей, у асінаванай жыцця, у раскрыцці матываў, якія выдуць людзей на подзвіг. Мы можам указаць на асобныя сцэны спятакля, якія арганічна вынікаюць з падзей і дастаткова ўнутрана і знешняе вырашэння. Моцнае ўражанне пакідае фінал першага акта, калі будучыя маладагвардзейцы плячю ў плячю сустракаюць незвычайна, якая насюваецца на іх. Просты прыём, але які ён тут да месца, які выразаў і ўдала падкрэслівае тое, што мы адчулі ўжо ў сэрцах гэтых людзей, а іменна—адзінства, калектыву. Гэты агульнавыражальны прыём адчуваем і ў некаторых іншых сцэнах, напрыклад, у сцэне слухання даклада таварыша Сталіна па радыё ці ў сцэне выключэння Стаховіча з членаў штаба. Тут усе прысутныя ператвараюцца ў маналіты калектыву, які ахоплены адной думкай, адным пачуццём. Але які зніжае агульнае ўражанне сцэны развіцця маладагвардзейцаў пасля атрымання весткі аб арышце Земухова і Стаховіча. Гэта самае цяжкае выпрабаванне для маладагвардзейцаў. І па тэму, як яны пакажуць себе іменна ў гэтай сцэне, можна зразумець—хто яны і на што здольныя.

У спектаклі вестка аб арышце выкаіае ў асродку маладагвардзейцаў такое вядлікае змяшанне і нават разгубленасць, што гэта зніжае іх бачны дук.

Змяшанне не пакідае іх, не змяняецца сабранасцю і мужнасцю. Усе разыходзяцца з вялікім кіжарам на душы і нельга зразумець, на што яны гатовы пасля гэтага. Доўгае развітанне, пацалункі і слёзы слабых людзей ператвараюць гэтую сцэну ў сентымэнтальную, сямейна-бытавую, меладраматычную. У выніку ствараецца ўражанне хутэй уцёку, чым часовага адступлення. Як вестка ў гэтай сцэне ладкацісці, суровай мужнасці людзей, сабранасці!

Падагульняючы сказанае, мы можам зрабіць вывад, што першым недахопам спектакля з'яўляецца недастатковае змяняльнае насычанасць асобных вобразаў і некаторых сцэн. У спектаклі векалае той

ухваляванасці, якая, захапіўшы глядача спачатку, утрымлівае яго ўвагу да канца.

Другі недахоп заключаецца ў тым, што дух калектыва, які так удала быў знойдзены ў асобных сцэнах, не ўсюды захоўваецца. Гэта—вынік рознай ступені актыўнасці, няпружанасці ў барацьбе ў асобных выканаўцаў, а таксама і таго, што некаторыя вобразы не атрымалі пэўнай мастацкай выразнасці (напрыклад, Туркеніч, Валя Борц, Клава Кавалева). Акторы і рэжысёр не выяўляюць характэраў гэтых людзей, і яны застаюцца для нас нераскрытымі. Усё гэта адбываецца на агульным вобразе маладагвардзейцаў як калектыва. А калектыв—галоўная сіла маладагвардзейцаў. Каб пацвердзіць гэтую думку, прывядзем ніч адзін прыклад. Уля Громава (І. Жалюновіч)—поўная прагі подзвігу, жадаючы зрабіць нешта незвычайнае, герачнае. Думаючы аб гэтым, яна няпрымкена для сябе, адсабляецца ад калектыва, адыходзіць. Уля-Жалюновіч нібы становіцца на катурны і свой тэкст яна не гаворыць, а вымаўляе, вшычае. Усё гэта робіць яе абстрактнай, пераходзіць ёй блізка сыйсця з астатнімі таварышамі, зрабіца душой калектыва маладагвардзейцаў. І мы адчуваем нябачную сіяну, якая вырастае паміж Уляй і яе таварышамі.

Трэцім недахопам спятакля з'яўляецца яго распынутасць, замаруджані тэм, вялікія атракты паміж карцінамі, вядлікі і часта неспраўданы паузы па ходу дзеяння (напрыклад, сутычка ў турме Шульгі і Валько з немцамі) і да т. п. Усё гэта адбываецца на сабранасці герояў і няпружанасці спятакля ў цэлым і натуральна, расхаладжае глядача і зніжае агульнае ўражанне.

І, урэшце, чацвёртым і самым істотным недахопам спятакля з'яўляецца перакарканнасць раскрыцця кіруючай ролі партыі па ўсёй дзейнасці маладагвардзейцаў.

Самы пазваны і захапляючы вобраз у спектаклі—вобраз Сяргея Цюленя ў выкананні артыста В. Платонава. Задэяртыно, замалювана ўрагу кепка, хуткі погляд, нестрыманнае імкненне да актыўнай дзейнасці і жадае як мага хутчэй разлічыцца з немцамі—вось тыя якасці, якія становяцца нам бліжэй дарагімі ў гэтым непасрэдным, па-хлэпачаму прывабным вобразе. З усіх вобразаў спятакля іменна Цюлені-Платонаў з'яўляецца тым цэментуючым сродкам, які згуртuoja калектыву. Глядач вельмі ажыўлена ўспрымае кожнае слова, кожны гасць Цюленя. Актор цяпер падыйшоў да той мяжы, пераступіўшы якую ён можа ператвараць Цюленя ў чыста камедыю фігуру, але Платонаў вельмі добра валодае пачуццём меры.

І. Шаціла даволі перакарканна перадае нявысвешчана Алёга Кашавага да ворагаў, жадае барацьбы, дзейную сілу, тэмперамент, жыццерадаснасць. Алёг-Шаціла ўвесь час унутрана сабраны, няважгуць, які струна. Але актор так захапіўся паказам унутранай палыміянасці і тэмпераменту Алёга, што гэта пераходзіць у яго ў простае фізічнае напружанне і пераходзіць успрыманню іншых унутраных якасцяў Алёга і, у першую чаргу, пастыччасці, мяккасці, якія ўласцівыя ім і толькі момант—прыраўноўвацца. Успомнім шчырую сцэну на каленях перад маці, ад слоў: «Як добра чалавеку, калі ў яго ёсць маць».

Выразны і востры вобраз Любы Шацкова стварае Р. Кашальнікава. Артыстка знайшла яркі ўнутраны і знешні фарбы для характэрыстыкі гэтага дарагага і добра знаёмга нам вобраза. Смелая, задзірстая і дэяркая—так яна выглядае ў сцэне з немцамі. Але гэта ішч не ўсё. Любка-Кашальнікава—палыміяная патрыёт-

ка. Асабліва моцна гэта пачуццё патрыятызма выяўляецца ў Любцы, калі артыстка цёпла, ад шчырага сэрца сшычае рускую песню «Волга, Волга, матушка-Волга». Яе поўныя слёзы вочы накіраваны ў далечыню, да шырокіх свабодных прастораў Радзімы, да свабодных людзей. Артыстка добра прыводзіць дэяную ігру з немцамі, не прыніжваючы Любкі і выяўляючы лепшыя яе душэўныя якасці: любоў, нянавісь, прагу свабоднага жыцця.

У ролі Земухова выступае П. Пекур. Актор мякка, без наісцку перадае такі характэрыяны якасці, як пастыччасць, узвышанасць, чыстата, а момантамі і сарамлівасць. Аднак заўважым тут, што ўвядра ід трэба гэтую работу самому актору разглядаць як вядлікае дасягненне. У творчэй біяграфіі Пекура ёсць рад вобразаў, якія нечым нагадваюць некаторыя якасці вобраза Земухова.

Каларытная фігура Жоры Аруцюняні (Б. Уладзімірскі) дапаўняе калектыв маладагвардзейцаў. Аруцюняні—Уладзімірскі жыць для калектыва. Усе яго думкі і мары—аб калектыве і таварышах. Гарачы, тэмпераментны, упэўнены ў правільнасці сваёй справы, гатовы на любую ахвяру, любіць подзвіг—такім застаецца ў нашай памяці гэты вобраз.

Стварваючы вобразы большыкоў старэйшага пакалення, рэжысёр і акторы Г. Грабоў (Працічка), Б. Кудраўнаў (Шульга) і С. Хашкевіч (Валько) імкнуліся раскрыць іх сталы, шчыры розум, кемлівасць, упэўненасць у сваёй справе.

Але гэтыя паказанне застаецца неажыццёвым і, у першую чаргу, таму, што сама існаванне з'яўляе і скажае гэтыя вобразы.

Запамінаецца вобраз Ялены Нікалаўны Кашавай. Артыстка В. Галіна перадае кранальны воблік советскай маці-партыёткі. З сімвалічным вобразам рускай жанчыны бліжэй Веры, які ён падладзены ў рамана, вобразам свабодалюбівай і прастай натуры ў існаванні і спятаклі адбіліся такі значныя змены, што ён згубіў свой сэнс і выконвае чыста службовую ролю.

Заслугваючы добрай ацэнкі выканаўцы ролі Стаховіча (Ліхач) і Ігнаці Фаміна (Крайшоў), а таксама ролі немцаў—Э. Шапка, Б. Яновіцкі, Стома, Кожан, Кін-Камінскі. Прыемна адзначыць першы актыўны ўдзел у спектаклі моладзі тэатра і ў першую чаргу студэнтаў Чыжыўскага і Рышкова, якія выступаюць у якасці дублёраў у ролях Улі і Любы.

Вельмі невыразна, неарганічна ў спектаклі музыка Д. Лукаса. Яна не дапамагае раскрыццю галоўных ідэй спектакля.

Дэкаратыўна мастака В. Малкіна ў асноўным удалы, але цяжкае адзібленне сцэны, у выглядзе велізарных каменных пілаў уяўляемага помніка, занадта цяжка адбірае ўвесь спектакль.

З усяго сказанага можна зрабіць вывад, што асноўны кірунак вырашэння ў спектаклі гэты маладагвардзейцаў правільны, тэатр многага дасягнуў у сэнсе праўдывага раскрыцця вобразаў герояў Крэснадона. Але ў мастацтва ёсць яшчэ змяняльны бок твора, без якога твор не можа быць дасканалым.

Акрамя таго, тэатр не пераадолеў істотных недахопаў існаванні, аб якіх мы гаварылі вышэй.

Адзінваочы спектакль з гэтага боку, мы павінны сказаць, што на нашай сцэне ішч не ўсё зроблена, не ўсё знойдзена для таго, каб стварыць сцэнічны твор аб маладагвардзейцах, які-б мог усхваляваць і ўрушыць, які-б па сіле ўздзеяння на советскага глядача набліжаўся да рамана А. Фадзеева «Маладая гвардыя».

І. ГРАМОВІЧ НЕПАХІСНАЯ УПЭЎНЕНАСЦЬ

Ярка гарць над Беларускай Советскай рэспублікай агні новай жыццёва.

Па ўсёй краіне рыштаваны і рыштаны. Будуюцца гароды і сёлы. У сьле Падрэсці вырастаюць новыя дамы,—сотні будынкаў адзін у адзін прыгожа вырашаныя па ўвазі. Тысячы людзей спраўляюць навааселле, і хутка аб азімляных не застаецца і ўспаміну. На Трактарным растуць карпусы: аромністыя краны ўздымаюць да неба фермы. Прасяну цых на Аўтамабільным ужо зусім апраўваюць.

Сталіца наша ўстае з руін. У сонечны дзень глядзіш на Мінск з паўднёвага боку і не знамяш—велькіна адноўленая гмакі гарода. Усе прадпрыемствы ажылі, паліжы кураць воблакі дыму.

Усё рэспубліка ахоплена энтузіязмам аднаўлення. Кладуцца верхнія вякі ў будынаках і стаяць кроквы, бягуць ваганіткі з тэрмам у Асінаўку. Комсамольцы з Расонаў абвяснілі ажаціваючы сунзьянае навааселле ў раёне да выбараў у мясцовыя Саветы. Нашы заводы і фабрыкі адрапартавалі аб дэтармінэным выкананні гадавых планав. Цяпер наперадзе новыя задчы, новыя справы. Ідзе барацьба за выкананне вядлікага плана. Каб узяць гэты план у дзевяці, трэба пачуць, як пераклікаюцца пераважы ў Брэсце, трэба пачынаць манометры, прымацаваныя ўверсе, каля букеіраў, на Асінаўскай станцыі, ідзе бурліць магучыя сіла, і аглядзець, як бліскучы агненны струмень літай сталі на Аўтамабільным у Мінску.

Вышам рэха пранёсся голас леныградцаў па нашых прадпрыемствах. З кожным днём растуць, папаўняюцца рады перадавоў сацыялістычнага спаборніцтва. Між іх—калектывы аўтамабільнага, трактарнага, веласіпеднага, інструментальнага, аўтарамонтнага заводаў. Гэта—у Мінску. А ў Гомелі, у Віцебску, у Магілёве!.. Аршанскі станкабудавальнічы завод «Чырвоны баранскі» ужо даўно выпускае прадукцыю ў лік будучага года. Гэты парыв, гэты імпульс людзей не вымераць нікімі зводкамі. Мушэр Пётр Дулко выканаў шэсць гадавых норм, ён заканчвае яшчэ адну да новага года. Фрэзершчык Юра Ракаў выканаў чатыры гадавыя нормы, токар Дзяміданка, Казімір Каваленіч, Кароўкін.—не пералычыць іх, тых, хто ўжо выконвае план 1950 года.

Крок у крок з рабочымі ў першых радах ідуць калгаснікі.

Па сто і больш пудоў асбожа з гектара сабралі многія зянін, брыгады і калгасы. Увесь народ ведае іменны майстроў высокага сабейнага ўраджая—Ульяны Паірай і Стаі Стыкут. Тамары Шкурко і Еўдакі Кухаравай.

Зроблена намі багата.

Такі парыв у людзей выкліканы гарачым імкненнем быць сваю Радзіму яшчэ больш магучай і багатай. Такоя пачуццё нарадзілася даўно. Яно расло на будоўлях мінулых трох жыццёвых, магнае, гартвалася ў бойках з ворагамі, у выпрабаваннях, а якіх наш народ зусёды

выходзіў з перамогамі. Пачуццё ўпэўненасці напайна нас і тады, калі нават Волга-рака пенілася ад выбухаў варожых бомб і снарадаў. У нас — гудзела аямля. Падручнікі героя Параневіча бязлітасна знішчалі фашысцкіх законнікаў. Загартананы ўпэўненасцю, яны помпцілі за кожны падпалены дом, за кожны крок, што рабіў вораг.

І калі была здабыта перамога, мы з упэўненасцю віраўліся дадому з франтоў, з лясных буднаў. Многія замест хаты спятаклі кучы вугалля і пецышчы. Ад Лёны да Церахоўкі ляжалі папалішчы.

Але тут казалася нудовай сіла нашага советскага ладу. Шчасце і сіла—над сонцам Сталінскай Канстатутыі. Советскі лад на аснове гэтага закона змог забяспечыць усім неабходным для аднаўлення. У нас жылі пачуццё вядлікай упэўненасці ў сваёй сілах і магчымасцях...

Вось, прыхаў Самуіл Харнас. У Мінску кватэры няма. Наогула, няма ўсяго квартала Комсамольскай вуліцы, дзе ён жыў. Але ён «варшылавец». Тут яго родны завод, дзе шумела вядомасць яго ў даваенныя жыццёгі. Сюды вірнуліся ўсе «варшылаўцы»... Дзяміданавіч, усе «комуністы» вірнуліся на Люблінскай балоты. Зноў над ракой Арэсай завішлі ільы і ськеры. Увесь наш народ, заксаўшы рукі, узяўся за працу. І стары і малы знайшоў сабе месца ў аднаўленні. Тут спалучыліся інтарэсы і агульна-дзяржаўныя і інтарэсы асабістыя. Беручыся за кельму ці за молат, мы ведалі, што гэта справа не толькі агульная, але і дзяржаўная. Наша рэспубліка вельмі моцна пацярпела ад вайны, але кожны ведаў, што ў аднаўленчай працы мы не будзем адзіночкі.

У вядлікай сям'і кожны з нас мае гонар з усеім дружна ісі, ісі плячю ў плячю са старэйшым рускім братам.

І вось, каб дапамогчы нарадзіцца нашым новым гігантам прамысловасці, з Маск-

вы, з Горкага прыхалі вопытныя спецыялісты аўтамабільнай, трактарнай справы. На ўсё жыццё з падзякай будучы памітаць селсары-стаканаўцы Самусевіч І. Паўлюкевіч майстра леныградскага «Арсенала» Алксеева, які навучыў іх добрай працы. У кожнага з нас глыбока ў сэрцы жыць падзяка і радасць за гэту дружбу... Па сталіцы ходзяць трамвай — падарунак леныградскіх працоўных. Я чуў, як калгаснікі, працягваючы надзеі «ад прабоўных гародаў Лёнына», загарвалі аб сваёй кайтках, усхваляваны загаманілі аб будзьбе, пасланай працоўным гарода, дзе пачынаўся Вялікі Кастрычнік.

Ведаючы аб гэтым, кожны з нас браўся за справу смела, як гаспадар. Так пачалася новая пасляваенная пшчгодка. Уся наша краіна жыць імкненнем выканаць і перавыканаць новы пшчгодны план.

«Рэальнасць нашых планаў», — сказаў Вялікі Правадэр, — гэта жыць людзі, гэта мы з вамі, наша воля да працы, наша гатоўнасць працаваць па-новому».

Мы адказваем Вялікаму Правадэру рапартамі аб выкананні сабейных абавязнасцёў. Заклік леныградцаў малакай абавяць усю нашу рэспубліку.

Падотышча з вялікімі літарамі на трактарным заводзе каіча: «Трактаразаводцы! Выканем жыццёду — у чатыры гады». Гэты дозвуг гучыць усюды на нашых прадпрыемствах.

— За сем месяцаў я выканаў праграму двух год, — сказаў комсамалец Яўген Жыгальда. — Свой пшчгодны план я абавязуюся закончыць у наступным годзе.

— Я асабіста выканаў двухгадовы план за дзесяць месяцаў, — сказаў на радыёзаводзе імя Молатава стханавец Пётр-рашчавка. — Цяпер я абавязуюся выканаць пшчгодны план за тры гады.

Так гавораць людзі, заводы, калгасы. Сяляне Пішчыны ў пісьме напісалі:

«Мы ведаем, што краіне патрэбен лёс. Мы абяцаем выканаць устаноўлены план лесаварытковага для Сталінскай Канстатутыі». Іх чуюць расонскія лесарубы з далёкай Палачыны. Там, спаборнічаючы між сабою, Тацяна Лукашэнка і Тацяна Малюк даюць штодзёныя 2—3 нормы.

Так гаворыць наша пачуццё ўпэўненасці.

— Сабраць ураджай з 800 гектараў. А як-жа быць інакш? — і

Фальшывы голас Амерыкі

(Ліст да старога рабочага-ткача І. Коцька ў амерыканскі горад Петэрсон, які вядомы пад назвай «горад шоўку»)

Дарэгі таварыш!

Кожны вечар у вызначаны час нью-йоркская радыёстанцыя перадае радыёпраграму спецыяльна для слухачоў Савецкага Саюза. Гэтая праграма носіць гучную назву «Голас Злучаных Штатаў Амерыкі».

Некалькі разоў спрабаваў я слухаць паміжнява радыёпраграму. Салоджаны голас нейкай паненкі паведамляе кожны раз адну і тую-ж нудную праграму танцавальнай музыкі і іншых «важных» рэчы, якія павінны нам, савецкім слухачам, даць узнёсенае аб жыцці ў Амерыцы.

Я спадзяваў, што, нарэшце, салоджаны голас дыктара раскажа мне што-небудзь і пра Вас, старога ткача, і шчыра пра такіх, як Вы. Але маё чаканне было дарэчным. Я застаўся сядаць ля выключанага прыёмніка (я выключыў яго, бо мне абрыдла слухаць хлусію дыктара, які перадае нават самую звычайную навіну так, як гэта выгледзіла яго гаспадарам — грэшным мішам і падпальшчыкам вайны).

І вось, седзячы ля прыёмніка, я прыгадаў той час, калі працаваў у горадзе Петэрсон на вярстальніцы півнёўскай школы, дзе вучыліся дзеці петэрсонскіх ткачоў.

Пасколік праўдзівага слова аб сучасным жыцці ў Амерыцы праз амерыканскае радыё мя пацудоў не можам, бо яно служыць інтарэсам капіталістаў, дык я што-небудзь раскажу аб Вас.

Я памятаю Вашу сіваю галаву. Ваш твар з глыбокімі зморшчынамі. Месяцямі хадзілі Вы беспрацоўным, бо Вас, камуніста, профсаюзаў дзеяча, уласнікі петэрсонскіх шоўкавых фабрык увеслі ў «чорны ліст», і таму Вы нідзе не маглі знайсці работу. Я быў сведкай, як Вы раз у дзень елі суп у танным рэстаране, і афіцьянт, наш знаёмы, падсоўваў Вам лішні кавалак хлеба. Памятаю таксама, як ноччу ў сваім маленькім халодным пакойчыку Вы размацоўвалі ў вадзе рэшткі хлеба, што заставаўся ад снадання. Такой была Ваша вачэра. А ў гэты-ж час сем'і босаў з'ядалі цэлых валоч, пакуль мяса ім пачынала ўжо лезці з горла.

Мы разам з піонерамі і іх бацькамі-ткачамі ў часе забастоўкі ішлі ў шкеты, і думалы амерыканскія палісмены разбілі галавы бастуючым, не шкадуючы нават дзяцей.

Усё гэта, таварыш Коцька, было ў тую зіму, калі мільёны беспрацоўных Амерыкі пайшлі «галодным маршам» у Вашынгтон, але да Белага дома іх не дапусцілі, і кроў лілася з галоў рабочых. Тыя «чорныя спісы», якія прымушлі беспрацоўных гадацца, былі толькі прэлюдыяй да цяперашніх антыпролетарскіх законаў Тафта-Хартлі, якія прыняты амерыканскім сенатам.

Да нас, таварыш Коцька, усё-ж даходзіць весткі аб новым эканамічным крызісе ў Амерыцы. І хоць «голос Злучаных Штатаў» на радыё не раскажае нам аб гэтым, мы ўсё-ж ведаем, што Вы выдзецце жорсткую барацьбу супроць жудаснай зарэгоўкі на прадметы першай неабходнасці і кватэрнай платы, бо ад узняцця цен на жыццёвыя сродкі багатыя трэсты атрымаюць мільярды даляраў прыбытку, а працоўныя павінны гадацца і валяцца на вуліцы. Каб перамагчы дарагоўлю, Тафта і Хартлі руюць вам менш есці. Камісія па цэнах нью-йоркскага муніцыпалітэта рэкамэндавала для барацьбы з дарагоўляй некалькі дзён у тыдзень не есці

мяса. Вы, таварыш Коцька, і раней не елі мяса, і не таму, што Вы былі вегетарыянцамі — не! Таму, што Вы, як актыўны профсаюзны дзеяча, былі пазаблытаны працы. Але аб гэтым я ўжо пісаў.

Вас, таварыш Коцька, амерыканскі ўрад не можа высласць з краіны, бо Вы ўжо там знаеце стары жыхар, але мы ведаем, што дэпартамент юстыцыі амерыканскага ўрада працягвае кампанію па выселенні з краіны так званых «чужапароджаных» рабочых і профсаюзных дзеячоў. Сёння Вы выдзецце барацьбу супроць выселкі дзеяча профсаюза транспартных рабочых Джона Санто, ветэрана сусветнай вайны.

Нядаўна, таварыш Коцька, бачыў я ў амерыканскай газеце, якая выддаецца ў Мічыгане, фотаздымак сям'і рабочага Марцін — мужа, жонкі і трох малых дзяцей. Яны не мелі сродкаў, каб увесці кватэрную плату і таму валяліся пад адкрытым небам, пакуль не зварыліся ў таварыства «Абароны жыццё» і іх упучцілі навава ў конскую стайню.

На другім фотаздымку бачыў я ветэрана вайны з жонкай і трынаццацімесячным дзіцём, які быў вымушаны начаваць на лесніцы ў гарадской управе, таму што сям'я была выкінута з кватэры.

Чаму? — Бо яны не мелі чым заплаціць кватэрную плату. Мы чулі, што ў жніўні гэтага года нью-йоркскія суды атрымалі 2.140 заяў ад домаўладальнікаў аб выселенні кватэрнтаў. І толькі за першыя два дні верасня суды атрымалі 1.112 новых такіх заяў ад домаўладальнікаў.

Вы, мабыць, яшчэ памятаеце, таварыш Коцька, забастоўкі за змяшчэнне кватэрнай платы, якія мы праводзілі ў тую гаду, калі прэзідэнтам у Амерыцы быў Герберт Гувер? Гувер тады абяцаў усім сваім выбаршчыкам, ксцуючы ў кожным гарыку і аўтамабіль у кожным гаражы, але атрымалі мы з усіх яго абяцанняў толькі трасу ў гарыку.

Мы ведаем, таварыш Коцька, што на сёнешні дзень мільёны дзяцей у Амерыцы не ходзіць у школу, бо яны павінны дапамагаць сваім бацькам зарабляць на жыццё, і яшчэ мільёны дзяцей наведваю школу часткова, бо ў астатні час яны таксама павінны дапамагаць бацькам зарабляць на працы. Мы ведаем, што настаўнікі ў Амерыцы масамі пакідаюць школы, таму што яны не могуць працягнуць з таго галоднага заробку, які атрымліваюць. Таму ў амерыканскіх школах вельмі мала настаўнікаў, і дзеці ў класах задухаюцца ад цеснаты.

Вы памятаеце, таварыш Коцька, як мы дзяліліся апошнім кавалкам хлеба і на ўласныя сродкі ўтрымлівалі нашу піонерскую школу? Яны ўжо цяпер дарослыя, тыя піонеры, і я ўпэўнены, што яны ў радах тых, хто змагаецца супроць фашызма і падпальшчыкаў вайны.

Адзін з моіх вучняў аднойчы напісаў невялікае апавяданне, у якім пісалася, што ў часе выбараў прэзідэнта ў Амерыцы адзін беспрацоўны чуў, як прамоўца, які агітаваў за кандыдата ў прэзідэнты ад сваёй партыі, абяцаў выбаршчыкам усялякія выгоды, калі яны будуць галасваць за кандыдата яго партыі. Беспрацоўнаму абрыдла слухаць хлусню. Сам ён ужо дзесяты дзень бядзёў на вуліцах, шукаў работу і не знаходзіў. Тады ён пайшоў у бібліятэку і напісаў кнігу.

«Вядома, гэта не выпадкова куля. Такіх выпадкаў нават у казках не бывае. Гэта куля рукою выдатнага стрэлка была накіравана ў яго, Генрыха Візнера, каманданта раёна. І толькі выпадковаець уратавала яго. Простая выпадковаець».

Трапіўшы на савецкую зямлю, Візнер трапіў сваю шыбельніцкую роўнавагу. Маленькая «невпадкова куля» ўвесь час мільгае перад яго ашалелым позіркам. Не сёння, дык заўтра, але яна яго не міне, яна яго засякае так, што ён нават і ўсклікнуць не паспее.

Але пакуль Візнер жыў, ён лятае са сваім атрадам галаварэзуў ад вёскі да вёскі, ад хаты да хаты, вышчынаючы партызанскія сем'і, сем'і чырвонаармейцаў. З жорсткім разлікам мясіка страляе ў галавы грудных дзяцей і іх матак. Бароны дымны пажары паўстаюць над акупаванай, але некаронай зямлёю. Над зямлёю, дзе яшчэ нядаўна зніклі вясёлыя песні савецкай моладзі, дзе ёсць поўнася хваляючай радасцю творчай працы.

Добра паказана ў апавесці сям'я Маеўскіх, сям'я калгаснага пільжара. За часы савецкай улады сын Карпа Маеўскага Мікола вывучыўся на горнага інжынера. Ваіны засяла яго дзесяці на Урале, за адшуканнем карысных выкапняў зямлі. Дачка Таня скончыла настаўніцкі інстытут і працавала ў заходніх абласнях Беларускай і раённай бібліятэкі — звыш 20 бібліятэчак-перасовак.

Магілёўская абласная бібліятэка імя Леніна накіруе ў сельскія мясцовасці 200 перасовак з выбарчай літаратурай. Гродзенская абласная бібліятэка арганізавала выстаўку літаратуры «Савецкія пісьменнікі аб Радзіме».

Гродзенская абласная бібліятэка арганізавала выстаўку літаратуры «Савецкія пісьменнікі аб Радзіме».

Гродзенская абласная бібліятэка арганізавала выстаўку літаратуры «Савецкія пісьменнікі аб Радзіме».

Гродзенская абласная бібліятэка арганізавала выстаўку літаратуры «Савецкія пісьменнікі аб Радзіме».

Перагортваючы кнігу, ён забываў надпіс на частай старонцы: «Ужо дзесяты дзень я хаджу па гораду, шукаю работу і не магу знайсці. Я адзінокі і бедны. Каб я меў хоць сёбра, з кім мог-бы падзяліць свае пакуты».

Пад гэтым быў падпісаны адрас і прозвішча. Беспрацоўны, які трымаў кнігу, рашыў наведаць чалавека, што пакінуў гэты надпіс. Калі ён прышоў па ўказанаму адрасу, дзверы яму адчыніў сівы змарнелы стары. Надпіс на кнізе гэты стары зрабіў дванадзіць гаў год назад.

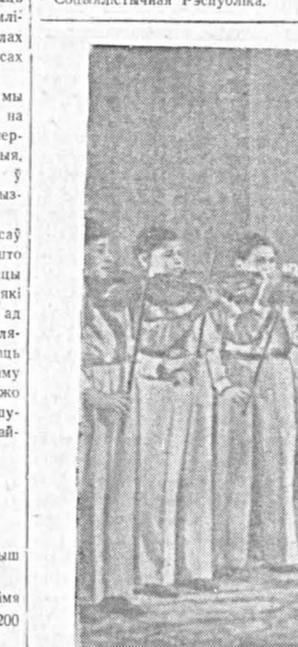
Гэта маленькае апавяданне, таварыш Коцька, цяпер мае шчыра раз напаміна, што мы не павінны верыць нікім абяцанням капіталістычных прапагандыстаў. Воўчыя законы капіталістычнага ладу магчыма адмяніць толькі тады, калі замяніць увесь гэты лад іншым — сацыялістычным, які не ведае эксплуатацыі аднаго чалавека другім.

У той час, калі мы з Вамі елі бедны хлеб багатай Амерыкі, мы ўважліва прыслухоўваліся да ходу падзей. Мы чулі стук молата, што каналі новае жыццё ў Савецкім Саюзе, мы чулі крокі мільёнаў барацьбітоў, якія рыхтаваліся да смерцельнай барацьбы з фашызмам за нараджэнне дэмакратычных урадаў у Еўропе. Амерыка, таварыш Коцька, ужо не таа, што была раней. Але барацьба з фашызмам і прафашызмам яшчэ не скончана.

Прафашызмскія заправы ў Злучаных Штатах скрыгочуць зубамі, бо яны адчуваюць сваю хуткую пагібель. Вашы гаражнікі, тыя, што зараз прышлі да ўлады, хочучы пачаць новую вайну супроць Савецкага Саюза. У іх руках амерыканскі друк, радыёстанцыі, Саладжыява галасочкі Вашых дыктараў хочучы дасягнуць і да нас, але мы чуюм і другі голас з Амерыкі — голас мас, якія змагаюцца за новы свет, за свет праўды і справядлівасці, за сапраўдную народную дэмакратыю.

Я памятаю Вашу сіваю галаву і глыбокі зморшчыны на Вашым змарнелым твары. Я таксама памятаю Вашу забудоўку бадзёрую ўсмішку выпрабаванага барацьбіта, і я паціскаю Вашу руку ў агучынай барацьбе супроць агучынага ворага — фашызма і падпальшчыкаў вайны.

А. ПЛАТНЕР.
Мінск, Беларуска-Савецкая
Сацыялістычная Рэспубліка.

Выступленне народнай артысткі СССР Л. Александровскай у суправаджэнні Мінскай музычнай школы імя Л. П. Александровскай.

Ансамбль ці капела?

У Мінску цяпер адбываюцца канцэрты Беларускага Дзяржаўнага ансамбля песні і танца пад мастацкім кіраўніцтвам заслужанага дзеяча мастацтва БССР Р. Шырмы.

І. НІСНЕВІЧ

Канцэрты ансамбля прыцягваюць вялікую ўвагу не толькі таму, што гэта — адзіны ў Беларусі професіянальны харавы і танцавальны канцэртны калектыў, які прапагандае дасягненні народнай беларускай сучаснай савецкай і класічнай харовай і хараграфічнай культуры. Увага да канцэртаў ансамбля выклікаецца таксама і таму, што яго харавая група мае права прэтэндаваць на месца аднаго з лепшых у Саюзе высокамастацкіх хораў.

Сапраўды, ці шмат ёсць у нас у Саюзе хораў, якія з такім майстэрствам, графічнай якасцю і прастатой выконваюць цяжкі твор харовай літаратуры «Татарскі палон» Рымскага-Корсакава, які яго выконвае харавая група ансамбля?

Дарэчы будзе сказаць, што ў Савецкае бюро гуказапісу запысала «Татарскі палон» толькі ў выкананні гэтага калектыва, таму што ўсе астатнія хоры не здолелі так інтанацыйна чыста яго выканаць, як хор Р. Шырмы.

Акрамя інтанацыйнай чыстаты і яснай дыкцыі для выканання харовай групы ансамбля характэрнай з'яўляецца выдатная філіроўка гука і наогул, надзвычай тонкая інтанацыйнасць.

Калі Р. Шырму можна папракнуць у залішняй акадэмічнасці пры выкананні некаторых твораў, дык, з другога боку, гэтая акадэмічнасць, у спалучэнні з выдатным развіццём у яго навуцём мастацкай

выгляду хора не адрознівае ад уяві.

Танцавальная група ансамбля майстарства пастаноўшчыка І. Хвораста значна слабейшыя ўражання, чым у нас. Не гледзячы на тое, што пастаўшчык з'яўляецца добрым музыкантам, рускіх народных танцаў, ён чаму халючыцца пасадобамі, чардашамі «экзотыкай». Прычым і гэтыя танцавыя стайлены не як народныя, а ў эстрадным плане. На жаль, іх эстраднасць, у горшым разуменні, выразае, наглядна і ў пастаўшчыка, якіх беларускіх народных танцаў перш за ўсё, стаяюцца да «Лянка», да непатрэбнага вырашчанага «Ляноўкі» не ў плане стайны, а як таіпа саліста і кватэрна. Удачай І. Хвораста трэба прызнаць пастаноўку «Мікіта», якая выдзі прыгажосцю прысунка і добрай выдзі жаўноў харавую капелу, і якое не стварыць можа з'явіцца група ансамбля. Неабходна, каб рэарганізацыя адбылася не пазней 1948 года. Што-ж датычыцца танцаў групы ансамбля, дык яны павінны ў неабходнасці для іх «стылізацыі» самбы песні і танца, які будзе ані ў логічным разуменні гэтага слова, мастацкім калектывам, які-б працаваў у форме народных песень, танцаў, дэ і інш. лепшым фармі фальклору.

Аднак, уражанне ад знешняга выгляду харовай групы вельмі псуецца з-за таго, што артысты апраунты ў староў, вышчылію Беларускаю народную вопратку, розныя па дэжыні андаракі, абуты ў рознастайныя абутак. Адчуваецца, што знешняму

Выступленне ў ансамблі і асобных механікаў.

Садзіклад аб рабоце кінопраката пачальнік рэспубліканскага адд. Галоўкінопракат Н. Каржыцка, кінопраката гаварыла аб прапагандае фільмаў.

Выступаючы ў спрэчках у гарады спыніліся на пытаннях масавай работы, якую павінны ў кіноамерыцы на вёсках, тамарылі ў выдзі кіносеткі ў рэспубліцы, аб кавалі эксплуатацыі кіноперасовак, кавалі работы Міністэрства кіноамерыцы рэспублікі.

Пытаннем ідэалагічнай работы праўдзівае выступленне сакратар па гандзе ЦК КП(б)Б М. Т. Іаўчук.

Тав. Іаўчук падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

У сувязі з гэтым павялічваецца значнасць будоўлі кіноамерыцы. Методам народнай будоўлі ў рэспубліцы ў гэтым годзе пабудавана больш 60 кіноамерыцы, з іх каля паловы — у Мінскай вобласці. Па развіцці кіносеткі рэспублікі наперадзе ідуць Віцебская, Мінская, Баранавіцкая і Гродзенская вобласці.

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Тав. Салокіна падрабязна гаварыў аб выкананні плана эксплуатацыі кіноамерыцы, аб падрыхтоўцы кіноамерыцы, аб ведаючы работы абласных аддзяленняў кіноамерыцы і кінопраката, адзіночы работы лепшых гарадскіх і раённых кіно-

Бібліятэкі-перасоўкі

Абласныя і раённыя бібліятэкі рэспублікі акіроўваюць у сельсаветы, калгасы і вёскі бібліятэкі-перасоўкі з палітычнай і мастацкай літаратурай, прысвечанай выбарам у мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных.

Рэчыцкая гарадская бібліятэка скамплектавала і накіравала на выбарчыя участкі 14 бібліятэчак-перасовак. Барысаўская га-

радская і раённыя бібліятэкі — звыш 20 бібліятэчак-перасовак.

Магілёўская абласная бібліятэка імя Леніна накіруе ў сельскія мясцовасці 200 перасовак з выбарчай літаратурай.

Гродзенская абласная бібліятэка арганізавала выстаўку літаратуры «Савецкія пісьменнікі аб Радзіме».

Гродзенская абласная бібліятэка арганізавала выстаўку літаратуры «Савецкія пісьменнікі аб Радзіме».

Гродзенская абласная бібліятэка арганізавала выстаўку літаратуры «Савецкія пісьменнікі аб Радзіме».

Гродзенская абласная бібліятэка арганізавала выстаўку літаратуры «Савецкія пісьменнікі аб Радзіме».

Гродзенская абласная бібліятэка арганізавала выстаўку літаратуры «Савецкія пісьменнікі аб Радзіме».

Гродзенская абласная бібліятэка арганізавала выстаўку літаратуры «Савецкія пісьменнікі аб Радзіме».

М. ПАСЛЯДОВІЧ

Нараджэнне помсты*

«Машына ішла па шашы. З двух бакоў стаў магутны лес — дубы, бірозы, аблепценыя ўнізе густымі кустамі арэшніка. Наперадзе ішоў грузавік з салдатамі кулямётнага ўзвода, за ім — каманданцкая машына, а заваду — два другія грузавікі. Аб небяспецы ніхто не думаў. Візнер слухаў Рэдара, шчыра смяяўся з яго ўлынкаў і думаў:

«А ён не дрэнны хлопец. Сапраўдны намеснік афіцэра... Проста я не разумень яго рагелі. А тут неабходна мець сёбра».

«І раптам Рэдар неваж дэўна ўсклікнуў, на пачасло абсек сваё вясёлае апавяданне, схапіўся рукою за скроню...»

Імяцкія машыны ішлі па шашы, ішлі па Беларускай зямлі, вяртаючыся ў гарнізон пасля карнай экспедыцыі. Партызан, якія спусцілі пад адхон імяцкіх цяжкіх, карнікі, вядома, не знайшлі. Камандант раёна Візнер спаліў бліжэйшую ад узарванага змалона вёску, павесіў шэсць мірных жыхароў. Візнер і яго памочнік Рэдар адчувалі сябе спакойна сярод узброеных да зубоў сваіх салдат. Яшчэ не астыла кроў у павешаных ім людзей, а ўжо афіцеры павялі вясёлым размову пра жанчын. Дзюноўны пачынаў, загадваючы чалавеканенавісцім фашызмікам ладам, паспелі пабыць у Польшчы, у Францыі, у Галандыі. Без асаблівых здарэнняў лятала смертаносная вясёльна Візнера па нідэрландскіх землях, каля бельгійскіх шахт,

сярод густых вінаграднікаў Францыі. А тут раптам з гучару Беларускага бору мянулася ў гэтую машыну куля і трапіла ў скроню гітлераўскага лейтэнанта.